

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:

E. T. A. Hoffmann

LEBENS-ANSICHTEN DES KATER MURR

Copyright © 2021 by Oliver Burkeman

All rights reserved.

Translation Copyright © 2022 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-04664-9

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

ŽIVOT I RAZMIŠLJANJA
MAČKA
MURA

zajedno s fragmentarnom biografijom
kapelmajstora Johanesa Krajslera na nasumično
poređanim listovima starog papira

E. T. A. HOFMAN

Preveo Vladan Stojanović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2023.

PRVI TOM

UVOD UREDNIKA

Nijedna knjiga nije znala za veću potrebu za uvodnikom od ove, zato što bi bez nekog objašnjenja nesvakidašnjeg načina na koji je sastavljena bilo suđeno da bude doživljena kao nekakva čudna nepovezana papazjanija.

Urednik stoga moli ljubaznog čitaoca da *obavezno* pročita ovaj uvod.

Gore pomenuti urednik ima prijatelja, s kojim je sjedinjen srcem i dušom, i kog poznaje bolje no samog sebe. Rečeni prijatelj mu je jednog dana saopštio manje-više sledeće: „Dragi druže, objavio si dobar broj knjiga i znaš sve o izdavačima, pa ti neće biti teško da među galantnim kolegama pronadeš jednog koji će, po tvojoj preporuci, objaviti delo koje je napisao mladi, izuzetno talentovani i daroviti autor. Uzmi tog čoveka pod svoje okrilje, on to zaslužuje.“

Pa, urednik je obećao da će dati sve od sebe za svog kolegu književnika. Prilično se iznenadio kad mu je prijatelj poverio da je rukopis rad mačora Mura i da sadrži svedočenje o njegovom životu i razmišljanjima; kako bilo da bilo, dao je reč, i pošto mu se stil na početku učinio prilično dobrim, smesta se zaputio, s rukopisom u džepu, do gospodina Dimlera u Bulevaru pod lipama. Ponudio mu je pravo na objavljivanje mačorove knjige.

Gospodin Dimler je rekao da je spreman da pokuša, iako nikad pre nije uvrstio mačka među svoje autore, niti je čuo da je iko od njegovih uvažениh kolega ikada imao posla sa spisateljem takvog kova.

Štampanje je počelo, a urednik pogledao prve konačne uzorke. Zamislite njegovo nespokojstvo kad je otkrio da se Murova pripovest na nekim mestima prekida, i da nailazi na umetke drugačije prirode, koji pripadaju drugoj knjizi, biografiji kapelmajstora Johanesa Krajslera!

Urednik je posle pažljivog ispitivanja i istraživanja konačno utvrdio sledeće činjenice. Kad je mačak Mur pisao svoj *Život i razmišljanja*, pronašao je štampanu knjigu u radnoj sobi svog gospodara, pocepao je bez pitanja i ne misleći nikakvog zla, da bi njene stranice upotrebio delimično da bi na njima radio, a delimično kao upijače. Te stranice su ostale u rukopisu – i stoga su slučajno odštampane kao da su njegov sastavni deo!

Urednik stoga ponizno i ožalošćeno mora priznati da je njegova nepažnja bila jedini razlog nestanka ove papazjanije od pomešanog materijala, pošto je bio obavezan da s najvećom pažnjom pregleda čitav mačorov rukopis pre no što ga je poslao na štampanje. Međutim, on nije lišen svake utehe.

Kao prvo, ljubazni čitalac može lako izbeći sve teškoće ako samo bude toliko dobar da sledi naznake u zagradama: *I. P.* (izlišni papir), i *M. nast.* (Mur se nastavlja). Takođe, krajnje je verovatno da ta iscepana knjiga nikad ne bi ni stigla do knjižarskih polica, pošto niko ne zna ništa o njenoj sudbini. Shodno tome, kapelmajstorovim prijateljima će biti drago što će im mačkov literarni vandalizam obezbediti pristup makar nekim podacima o veoma neobičnim okolnostima Krajslerovog života, koji je na svoj način bio impozantan čovek.

Urednik se nada vašoj ljubaznoj trpeljivosti.

Konačno, dobro je poznato da pisci često duguju najsmelije uvide i najupečatljivije jezičke vratolomije ljubaznim slovoslagaćima, koji im pomažu u pronalaženju inspiracije pravljenjem onog što nazivamo štamparskim greškama. Urednik je, na strani 326 Drugog toma

Život i razmišljanja mačka Mura

svojih *Noćnih komada*, govorio o prostranim šumarcima, koji se mogu naći u vrtu. To nije bilo dovoljno genijalno rešenje za slovoslagača, pa je umesto sitne reči *šumarci*, odštampao sitnu reč *šlemarci*. Slično tome, u priči *Gospođica Skideri*, slovoslagač je ingeniozno uzrokovao da se ta dama ne pojavi u *haljini* od crne svile, već u *daljini* od crne svile. I tako dalje!

Međutim, svakom po zaslugi! Ni mačak Mur ni anonimni biograf kapelmajstora Krajslera ne bi trebalo da se kite tuđim perjem, pa urednik, shodno tome, moli ljubaznog čitaoca da, pre no što pregleda ovo skromno delo, povede računa o sledećim izmenama, kako ne bi mislio bolje ili lošije o dva pisca no što oni zaslužuju.

Svakako, samo krupne materijalne štamparske greške su navedene, a one manje omaške i iskliznuća ostavljeni su ljubaznoj čitaočevoj diskreciji: [...]*

I konačno, urednik uverava čitaoce da se lično upoznao s mačkom Murom i da je zaključio da je on osoba dopadljivih manira. Njegov lik je veoma verno prikazan na koricama knjige.

Berlin, novembra 1819.

E. T. A. HOFMAN

* U prvom originalnom nemačkom izdanju ovde je bio spisak štamparskih grešaka. (Prim. aut.)

UVOD AUTORA

Snebivljivo – uzdrhtalih grudi – polažem pred svet nešto stranica iz svog života: tuge, nade, težnje – izlive, iz najdubljih predela mog srca, u slatkim trenucima dokolice i poetskog zanosa.

Hoću li, mogu li, izdržati oštri tribunal kritike? Ja ipak pišem za vas osećajne duše, za vaše čiste detinje umove i mlađana srca slična mome, tako je, pišem za vas, i jedna iskrena suza u vašem oku će me utešiti, i izvidati rane nanete hladnim pokudama beščutnih kritičara!

Berlin, 18. maj –
(*Étudiant en belles lettres*)*

* Fr. *student književnosti*. (Prim. prev.)

UVOD

(koji je autor odbacio)

Podastirem svoju priču pred svet, sa samouverenošću i mirom prirodjenim istinskom geniju, da bi čitalac mogao da nauči kako da se obrazuje, da bi postao veliki mačor, da bi prepoznao pun obim moje izvrsnosti, da bi me voleo, cenio, da bi mi odao počast i da bi mi se divio – i da bi me malčice obožavao.

Ako iko bude dovoljno drzak da se u njemu javi makar i najmanja sumnja u neospornu vrednost ove čudesne knjige, nek ne zaboravi da ima posla s mačorom posednikom intelekta, razboritosti i oštrih kandži.

Berlin, 18. maj –

Mur

*(Homme de lettres très renommé)**

P. S. Ovo ništa ne valja! Štampali su i autorov uvod, onaj koji je morao da bude odbačen! Ne ostaje mi ništa do da molim ljubaznog čitaoca da ne misli previše loše o mačoru književniku zbog prilično nadmenog tona,

* Fr. *izuzetno slavni pisatelj*. (Prim. prev.)

E. T. A. Hofman

prisutnog u njegovom uvodu, i da ne smetne s uma da ni verovatno veliki broj senzitivnih, skromnih uvoda drugih autora ne bi zvučao bitno drugačije kad bi bio preveden na iskreni jezik njegovih najdubljih misli.

Urednik

PRVI DEO

ČUVSTVA BIVSTVOVANJA

Meseci moje mladosti

Ah, kako je život fina, divna i uzvišena stvar! „O, slatka naviko postojanja!“, kliče onaj holandski junak u tragediji.* A tako radim i ja, iako ne, kao junak, u tegobnom trenutku, u kom se sprema za rastanak s tom slatkom navikom – ne, već baš u času u kom me je prožela radost zbog pomisli da sam potpuno njome ovladao, bez ikakve namere da je se ikada lišim. Zato što verujem da je duhovna moć, nepoznata sila ili ma kako da zovemo princip koji vlada nad nama, i koji mi je, takoreći, nametnuo pomenutu naviku bez mog pristanka, ne može biti gore raspoložena od obzirnog čoveka kod kog sam se nastanio, i koji nikada nije uklonio tanjir ribe, koji bi postavio pred mene, meni ispred nosa, baš kad sam stvarno uživao u njemu.

O, prirodo, sveta, uzvišena prirodo! Kako sve tvoje radosti, sve divote teku mojim nevoljama pritisnutim grudima, kako tvoj tajanstveni mrmoreći dah lebdi oko mene! Noć je prilično sveža, i mogao bih da poželim – iako onaj ko ovo čita, ili ne čita, nikada neće razumeti moju blagorodnu inspiraciju, zato što je nesvestan visokog vidikovca do kog

* Grof Egmont u Geteovoj tragediji *Egmont*, Čin 5. (Prim. prev.)

sam se vinuo. Izraz *popeo* bi bio tačniji, ali pesnik ne pominje svoja stopala, čak i kad ih ima četiri, kao ja, već samo svoja krila, iako ona možda nisu izrasla na njemu, već ih je samo načinio neki vešti mehaničar. Široko i zvezdano nebo se lučno nadvija nada mnom, a pun mesec prosipa iskričavo svetlo, pa krovovi i tornjevi oko mene bivaju okupani blistavim srebrnkastom sjajem! Bučna gungula na ulicama postepeno zamire, a noć biva sve tiša – oblaci plove – a usamljeni golub leprša oko crkvenog tornja, ispuštajući molećive, ljubavničke tužbalice! Eh, kad bi mi to drago stvorenje prišlo! Osećam neobično komešanje unutar sebe, izvesni strastveni apetit, koji me nosi neodoljivom snagom! Eh, kad bi to slatko i umilno stvorenje došlo k meni, stisnuo bih ga na srce koje čezne za ljubavlju, da ga nikad ne pustim – eh, eno ga, lepršajući je ušlo u golubarnik, to savršeno stvorenje, ostavivši me da sedim sâm i utučen na krovu! Kako je istinski sklad duša redak u ovom tužnim i ružnim vremenima, lišenim ljubavi!

Da li je hodanje uspravno na dve noge toliko dobro da stvorenja koja sebe nazivaju čovečanstvom treba da zahtevaju dominaciju nad svima nama, koji hodamo stabilnije, na četiri? Međutim, znam da se ljudi beskrajno ponose nečim što tobož obitava u njihovim glavama, i što nazivaju razumom. Samo nisam siguran šta im to znači, ali jedna stvar je sigurna: ne bih se menjao ni sa jednim ljudskim bićem ako, kao što mogu da zaključim na osnovu izvesnih napomena mog gospodara i dobročinitelja, razum ne predstavlja ništa više od sposobnost da budete svesni onog što radite i da ne izvodite nikakve glupe kerefeke.

Zapravo, verujem da se jednostavno navikavamo na svesnost: dolazimo na svet i nekako prolazimo kroz njega a da i sami ne znamo kako. Makar je tako bilo sa mnom, a pretpostavljam da na svetu nema ljudskog bića koje zna kako i gde je rođeno, iz ličnog iskustva, već samo na osnovu tuđih priča, a one često znaju da budu veoma nepouzidane. Gradovi se glože oko toga da li su rodna mesta ovog ili onog slavnog čoveka, pa tako i ja ne znam zasigurno, niti ću ikada znati, gde sam prvo ugledao

svetlost dana, u podrumu, na tavanu ili u šupi – bolje reći, nisam video, već sam bio viđen, očima moje drage mame, zato što su mi, kao što je uobičajeno za našu vrstu, oči bile zatvorene. Veoma nejasno se sećam izvesnih režećih, šištavih zvukova oko mene, zvukova koje sam sâm pravio, gotovo nevoljno, kad bih podlegao gnevu. Još jasnije, i gotovo potpuno svesno, sećam se kako sam bio zatočen u veoma tesnom spremištu mekih zidova, u kom sam na jedvite jade disao, i u kom sam se upustio u jadnu žalopojku iznedrenu potrebom i strahom. Osetio sam kako nešto poseže u spremište i spoznao i upotrebio prvu divnu moć koju mi je priroda podarila. Izbacio sam oštre gipke kandže iz prednjih šapa, lepo pokrivenih krznom. Zario sam ih u stvar koja me je zgrabila, a za koju sam kasnije saznao da nije mogla biti ništa drugo do ljudska šaka. Šaka me je, ipak, izvadila iz spremišta i ispustila, da bih sledećeg trenutka osetio dva snažna udarca s obe strane lica, kojim danas, tek da znate, dominiraju lepi brkovi. Sada znam da me je šaka, povređena razigranim mišićavim šapama, nekoliko puta udarila po ušima. Tako sam stekao prvo iskustvo o moralnom uzroku i posledici. Moralni instinkt me je nagnao da uvučem kandže, što će kasnije biti ispravno protumačeno kao čin najveće dobrote i umiljatosti, opisan izrazom „kadifaste kandže“.

Šaka me je, kao što rekoh, ponovo spustila na pod. Ubrzo me je još jednom uhvatila za glavu i gurnula nadole, tako da sam ustašcima dodirnuo tečnost, koju sam počeo da lapćem – nisam znao odakle je pomisao o laptanju stigla u moju glavu, stoga se moralo raditi o fizičkom instinktu. Tečnost je izazvala čudnovato prijatan unutrašnji osećaj. Sad znam da sam uživao u slatkom mleku; bio sam gladan, ispijanje tečnosti utoljavalo je glad. Tako sam, posle moralnog vaspitanja, započeo s fizičkim.

Dve šake su me ponovo podigle, ali nežnije no ranije, i posadile na meku toplu postelju. Osećao sam se sve bolje i počeo da izražavam unutrašnju blagodet ispuštanjem onih neobičnih zvukova, karakterističnih za moju vrstu, koju ljudi, poredeći ih s njima sličnim, zovu predenjem. Tako sam načinio džinovske korake u mom obrazovanju. Kakva je to

prednost, kakav dar s nebesa, biti sposoban za izražavanje unutrašnjeg osećanja fizičke dobrobiti zvukom i gestom! Prvo sam preo, zatim sam oštrio onaj urođeni talenat mahanja repom, u obliku najelegantnijih obrazaca, a zatim i prekrasni dar izražavanja radosti, bola, ushićenja i zanosa, užasa i očajanja, ukratko, svih osećanja i strasti u svim nijansama, jednom jedinom rečju: „Mjau.“ Šta je ljudski govor u poređenju s ovim najjednostavnijim sredstvom koje koristimo da bi nas razumeli? Ali vratimo se na čudesnu i poučnu priču o mojoj događajima bogatoj mladosti.

Probudio sam se u dubokom snu, okružen ošamućujućom svetlošću, koja me je onespokojavala. Velovi su skinuti s mojih očiju. Progledao sam!

Morao sam divljački da kinem, nekoliko puta uzastopce, pre no što sam stigao da se naviknem na svetlost, a nadasve na šaroliku raznovrsnost prizora pred mojim očima. Međutim, uskoro sam veoma dobro video, kao da sam to odavno radio.

Eh, vid! Vid je divna, veličanstvena navika, bez koje bi bilo veoma teško snaći se na ovom svetu! Srećne su one visokotalentovane osobe, koje se, kao ja, lako navikavaju na nju!

Ne mogu da poreknem da sam osetio neko nespokojstvo i da sam se upustio u žalobnu jadikovku, kao i ranije u tesnom spremištu. Odmah se pojavio mali mršavi starac, koga nikad neću zaboraviti, pošto, uprkos mom širokom krugu poznanika, nikad nisam ponovo video nikog ko bi mogao biti opisan kao neko ko izgledom podseća na njega, ili ko mu je makar sličan. Često se dešavalo da ovaj ili onaj pripadnik moje vrste ima crni i beli kaput, ali ćete retko videti ljudsko biće snežnobeke kose i obrva crnih kao gar: takav je, međutim, bio slučaj s mojim tutorom. U zatvorenom prostoru nosio je jarkožutu kućnu halju, koja me je užasavala, pa sam se, shodno tome, spustio s mekog jastuka i počeo lelujavati da se udaljavam, najokretnije što sam mogao, onako trapav. Čovek se sagnuo ka meni, s gestom koji je delovao prijateljski, ulivši mi poverenje. Podigao me je. Pazio sam da se ne upustim u grubu igru kandži – ideje o grebanju i udarcima su se sjedinjavale kao vlastitom voljom – i

čovjek očigledno nije nameravao da mi nanese nikakvo zlo, pošto me je spustio ispred činiije slatkog mleka. Halapljivo sam ga laptao, što ga je, kako izgleda, ispunilo nemalim zadovoljstvom. Mnogo mi je pričao, iako nisam razumeo šta kaže, pošto kao neiskusno mače još nisam razumeo jezik ljudi. Nisam mogao da kažem mnogo o mom dobročinitelju, ali je jedno bilo neosporno: morao je raspolagati brojnim veštinama pošto je bio veoma dobro upućen u umetnost i nauku, pošto su svi posetioци – a primetio sam da neki od njih nose zvezdu ili krst na mestu na kom je mene priroda obdarila žučkastom mrljom, što će reći, na grudima – svi posetioци su se prema njemu odnosili s izuzetnom ljubaznošću, zapravo, ponekad i s izvesnim snebivljivim strahopoštovanjem, kao što sam se ja docnije odnosio prema pudli Skaramušu, i uvek su mu se obraćali s „moj najduhovitiji, moj dragi i visokouvaženi majstore Abrahame!“ Samo dvoje ljudi ga je zvalo jednostavno „moj dragi družē“: visoki, mršavi čovek u svetloplavim pantalonama i belim svilenim čarapama, i mala, veoma dežmekasta žena, crne kose, s gomilom prstenja na svim prstima. Pokazalo se da je džentlmen bio princ, dok je žena bila jevrejska dama.

Majstor Abraham je, uprkos pomenutim uglednim posetioциma, živeo u sobici, na vrhu zgrade, iz koje sam prvi put lako izašao kroz prozor i prošetao po krovu, do tavana.

Da, drugačije ne može biti. Sigurno sam rođen na tavanu! Manite se vaših podruma i šupa – ja sam s tavana! Klima, rodna zemlja, običaji i navike – kako neizbrisiv utisak tvore! Jeste, samo oni oblikuju građanina sveta, kako iznutra, tako i spolja! Odakle stiže taj ushićujući osećaj u moju dušu, taj neodoljivi poriv ka onom što je blagородno? Odakle ta divna i retka lakoća penjanja, ta sposobnost, koja izaziva zavist, za izvođenje najsmelijih i najelegantnijih skokova? Eh, slatka melanholijo, što ispunjavaš moje grudi! Žudnja za rodnim tavanom, nezaustavljivo se uzdiže u meni! Posvećujem ti ove suze, divna otadžbino – tebi darujem ovaj žalobni kliktaви mjauk! Ovo skakanje i đipanje je u tvoju čast; u njemu ima vrline, i patriotske kuraži! O, rodni tavane, koji si mi podario

mnoštvo miševa u svojoj velikodušnosti, i štaviše, omogućio da ćapim brojne kobasice i komade slanine, i da ih iznesem kroz dimnjak, da uhvatim brojne lastavice, pa čak i ponekog golupčića. „Koliko je snažna moja ljubav prema tebi, o, otadžbino!“

Međutim imam mnogo više da ispričam o mom –

I. P. – i, vaša visosti, zar se ne sećate silnog vetra, koji je poneo šušir s notarove glave i bacio ga u Senu dok je noću prelazio preko Novog mosta? Nešto slično se javlja kod Rablea, iako zapravo nije vetar lišio notara šušira, koji je on čvrsto stiskao uz glavu, dok je puštao da mu ogrtač slobodno leprša, već grenadir, koji je protrčao pored njega s krikom: *Snažni vetar duva, gospodine!* – i vešto izvukao kapu od dabrovog krzna između notarovih ruku i perike. I nije ta kapa od dabrovog krzna zavrljačena u vodu Sene, već je olujni vetar odneo vojnikovu olinjalu krznenu kapu u vodeni grob. Sad znate, visosti, da je, dok je notar tamo stajao, potpuno zatečen, drugi vojnik protrčao pored njega s istim krikom: *Snažni vetar duva, gospodine!* – šćepao notarov ogrtač za okovratnik, strgnuvi ga s njegovih ramena, i treći vojnik je, odmah zatim, protrčao s istim krikom na usnama: *Snažni vetar duva, gospodine!* – i istrkao španski štap, sa zlatnom jabukom, iz njegovih ruku. Notar je povikao iz sveg glasa, bacio periku za poslednjim gilijerom i nastavio put gologlav, bez ogrtača i štapa, da bi napisao najčudesniji od svih testamenata, i da bi doživeo najneobičniju od svih avantura. Poznato vam je sve to, visosti!

’Poznato mi je’, odvratio je princ, kad sam to rekao, ’ne znam ništa o tome, i zaista mi nije jasno, majstore Abrahame, kako možete da mi pričate tako zbunjujuće koještarije. Ali Novi most mi je znan; u Parizu je, i iako ga nikada nisam prešao pešice, vozio sam se preko njega, kao što i dolikuje čoveku mog staleža. Nikad nisam sreo tog notara Rablea, niti sam se u životu baktao s vojničkim šalama! U mlađim danima, dok sam još zapovedao vojskom, naređivao sam da se svi mlađi plemići izbatinaju jednom nedeljno, zbog gluposti koje su uradili ili se spremaju da urade, a što se tiče bičevanja vojnika, time su se bavili poručnici, koji

su sledili moj primer i radili to jednom nedeljno, subotom, tako da u nedelju nije bilo plemića ili običnog vojnika u čitavoj armiji a da nije dobio dobre batine. Tako su se trupe, naporedo s uterivanjem morala, navikavale da i pre susreta s neprijateljem budu izbatinane, tako da pri susretu s njim ne mogu da urade ništa drugo izuzev da se bore. To vam je sad jasno, majstore Abrahame, a sada mi recite, šta ste, za boga miloga, mislili s tom vašom olujom i notarom Rableom, pokradenom na Novom mostu! Kakav je vaš izgovor zbog načina na koji je proslava prekinuta u praštavoj konfuziji, sa raketom koja mi pada na frizuru, s mojim dragim sinom, koji završava u bazenu fontane, poštropljen mlazevima izdajničkih delfina, s mojom ćerkom prinuđenom da beži kroz park, bez vela i podignute suknje, kao Atalanta, i sa... sa... ko može da nabroji sve nezgode koje su se desile te katastrofalne noći? Pa, majstore Abrahame, šta imate da kažete?’

’Vaša visosti’, odvratio sam uz ponizni naklon, ’ko je kriv za sve te nesreće izuzev vetra – strašne oluje, koja je počela dok se sve tako dobro odvijalo? Mogu li da zapovedam prirodnim elementima? Zar i mene nisu snašle ozbiljne nevolje? Zar nisam izgubio kapu, kaput i ogrtač, kao i notar, za koga vas najponiznije molim da ga ne brkate sa slavnim francuskim piscem Rableom? Zar nisam...’“

„Slušajte“, prekinuo je Johanes Krajsler u tom trenutku majstora Abrahama, „slušajte, prijatelju moj, iako je odonda prošlo neko vreme, ljudi još govore o proslavi princezinog imendana, koju ste priredili, kao da zbore o mračnoj misteriji, a vi ste, na vaš uobičajeni način, zasigurno uradili mnogo čudesnih stvari. Ako su vas oduvek smatrali nekom vrstom čarobnjaka, to uverenje je samo osnaženo posle ovog slavlja. Recite mi šta se zapravo desilo. Znaete da u to vreme nisam bio ovde...“

„Sama činjenica“, rekao je majstor Abraham, prekinuvši prijatelja, „da niste bili ovde, već da ste pobjegli kao ludak, gonjen nebesa znaju kakvim paklenim furijama, sama ta činjenica me tera da pobesnim! Zbog toga sam prizvao elemente da upropastim slavlje, do kog je mom srcu bilo

toliko stalo, pošto vi, pravi junak ovog komada, niste bili tu: slavlje koje se odvijalo loše i s poteškoćama, i koje ljudima koje volim nije donelo ništa izuzev muka i tegobnih snova – tuge – užasa! Morate da znate, Johanese, da sam se zagledao duboko u vaše srce i da sam video opasne, preteće tajne, koje u njemu obitavaju, kipteći vulkan, koji svakog časa može eruptirati, s razornim plamenovima, nemilosrdno uništavajući sve oko sebe! U našim srcima postoje stvari tako oblikovane da ni naši najbližiji prijatelji ne bi trebalo da govore o njima. Stoga sam pažljivo krio od vas ono što sam video u vama, ali sam se nadao da ću čitavo vaše biće osvojiti na juriš ovim slavljem, čije dublje značenje se nije ticalo princeze, već vas i druge voljene osobe. Nameravao sam da na svetlo iznesem vaše najskrivenije muke, da razderem vaše grudi udvostručenom snagom, kao furije probuđene iz sna. Lek dobijen iz samog Hada, lek kakav nijedan mudri doktor ne bi prepisivao ni za najjačeg napada, zato što bi mogao da vam donese smrt ili izlječenje kao smrtno bolesnom čoveku. Morate znati, Johanese, da je princezin imendan isti kao i Julijin, da je i ona krštena kao Marija.“

„Ha!“, kriknuo je Krajsler i skočio, plamenih očiju. „Majstore, ko vas je ovlastio da sa mnom igrate tu bezočnu podsmešljivu igru? Da li ste vi sama sudba koja pustoši najdublje predele mog srca?“

„Divljačni i tvrdoglavi čoveče“, staloženo je odvratio majstor Abraham, „kada će se besni plamen u vašim grudima preobraziti makar u čiste naftalinske plamenove, hranjene dubokim osećanjem za umetnost, i za sve delikatno i divno, što obitava u vama? Zamolili ste me da opišem te zlosrećne svečanosti. Vrlo dobro, u tom slučaju me ćutke slušajte, zato što ću otići ako se pokaže da vam je snaga toliko temeljno skršena da nećete moći a da ne progovorite.“

„Ispričajte mi vašu priču“, rekao je Krajsler jedva čujnim glasom, dok je ponovo sedao, s obe ruke ispred lica.

„Pa“, majstor Abraham je progovorio iznenađujuće veselim tonom, „neću vas zamarati, dragi moj Johanese, opisivanjem svih ingenioznih